

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

جواهر البلاغه

قصر ۱

جلسه ۳۲

استاد رفعتی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

قصر

شناخت مقصور علیه:

- ۱- در نفی و استثناء: بعد از ادات استثناء ذکر می شود (و ما توفیقی إلا بالله).
- ۲- در «إنما»: بعد از آن ذکر می شود (إنما الدنيا غرور).
- ۳- در «لا» عاطفه: بعد از آن ذکر می شود (الفخر بالعلم لا بالمال).
- ۴- در «بل» و «لكن»: بعد از آنها ذکر می شود (ما الفخر بالمال بل بالعلم – ما الفخر بالنسب لكن

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

- ۵- در تقدیم ما حقه التأخیر: آنچه اول ذکر شده (علی الله توکلنا).

تنبيهات (قصر):

- ۱- قصر به «إنما»، اثبات و نفی از غیر را به یکباره می رساند بخلاف قصر به عطف.
- ۲- دلالت تقدیم بر قصر، توسط ذوق سلیم قابل درک است.
- ۳- تعریف مسند به الف و لام جنس، افاده قصر مسند بر مسند الیه می کند:
الف – یا تحقیقا: و هو الغفور الودود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ب- یا ادعاء: محمد العالم.

- اگر مسند الیه، الف و لام جنس داشت، افاده قصر مسند الیه بر مسند می کند:

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

الف - یا تحقیقا: التوکل علی الله.

ب - یا ادعاء: الامیر زید.

• اگر هردو معرفه به لام جنس بودند، هردو وجه قصر محتمل است.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

اقسام قصر (حقیقی و اضافی):

۱- قصر حقیقی: مقصور حقیقتا مختص به مقصور علیه است: لا اله الا الله.

۲- قصر اضافی: مقصور به اضافه و نسبت به شیئی معین دیگر، مختص به مقصور علیه است: ما مسافر

الا خلیل.

تنبيهات (قصر):

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۱- در قصر به عطف، آنچه حکم برایش ثابت و نفی شده باید ذکر شوند؛ مگر ترس طولانی شدن

جمله باشد: علی یجید السباحة لا غیر.

• در روش‌های دیگر قصر، فقط آنچه حکم برایش ثابت شده ذکر می‌شود.

۲- نفی به «لا» عاطفه، با نفی و استثناء جمع نمی‌شود، پس غلط است بگوییم: ما محمد الا ذکی لا

غبی.

• نفی به «لا» عاطفه، با «إنما» و تقدیم، می‌تواند جمع شود:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

مثال اول: إنما محمد ذکی لا غبی.

مثال دوم: بالذکاء یتقدم محمد لا بالغباء.

۳- ...